

หัวข้อวิจัย	สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ของประเทศไทย
ผู้ดำเนินการวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญญลักษณ์ ตำนานจิตร นายณัฐวุฒิ สังข์ทอง
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.สุชุม เฉลยทรัพย์
หน่วยงาน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2556

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และด้านการจัดสภาพแวดล้อม และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณเป็นผู้ดูแลเด็กที่ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งสิ้น 384 คน กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพเป็นการเลือกแบบเจาะจงผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interview) จำนวนทั้งสิ้น 12 คน โดยเลือกจากผู้ดูแลเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และผู้บริหารของเทศบาลเมือง/เทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามการศึกษาผลการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย ซึ่งได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ .931 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเบื้องต้นของข้อเสนอแนะนำมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเคราะห์เนื้อหาด้วยการจัดหมวดหมู่และจัดลำดับ แล้วนำมาเขียนแจกแจงเป็นความถี่

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ดูแลเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.36 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 87.50 และมีประสบการณ์การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่วนใหญ่ผู้ดูแลเด็กมีประสบการณ์ 4 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53.12
2. สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

2.1 ด้านการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา พบว่าผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีหลักในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาตามความต้องการและตามความสนใจของเด็กปฐมวัย มี

หลักการในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อ และอุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความเหมาะสมกับวัยของเด็ก

2.2 ด้านสภาพและปัญหาการจัดพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตรงตามเวลาที่กำหนด และมีปัญหาด้านการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อ และอุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ

3. ด้านแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย 1) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและทั่วถึงในการจัดอบรมสัมมนา สร้างคู่มือการสอน สื่อการสอน และมีผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาปฐมวัยมาให้ความรู้แก่ผู้ดูแลเด็กอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ และเพิ่มงบประมาณด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมและจัดเตรียมพื้นที่รองรับสื่อการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีระบบตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามจริง 2) หัวหน้าผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรรายงานขอความสนับสนุนไปยังหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้มีความสำคัญโดยเพิ่มงบประมาณ ด้านจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศและอัตรากำลังครูที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งประเทศ เพื่อให้สามารถใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้และจัดทำสื่อเพื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย รวมทั้งใช้จัดทำรายงานและบันทึกข้อมูลของเด็ก ใช้ในการเตรียมการสอน และเพื่อการพัฒนาตนเองของคุณครูได้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ของโลก จัดให้มีสถานที่จัดเก็บสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาอย่างมิดชิดปลอดภัย 3) คุณครูผู้ดูแลเด็กเล็กควรศึกษาหาข้อมูลด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ หลังจากนั้นควรจัดทำโครงการเพื่อติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและมีโอกาสคัดเลือกและจัดซื้อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยได้เอง

Research Title	The Current State and Issues Surrounding the Use of Educational Information Technology for Child Caretakers in Thailand.
Researcher	Asst. Prof.Boonyalak Tumnanichit Mr. Nuthawud Sungthong
Research Consultants	Assoc. Prof. Dr.Sukhum Chaleysub.
Organization	Faculty of Humanities and Social Sciences Faculty of Science and Technology Suan Dusit Rajabhat University
Academic Year	2013

This study carried out mixed methods research which aimed to study state and problems of utilizing educational information technology of early childhood caregivers in Thailand. It also aimed at investigating state and problems of utilizing educational information technology for creating learning experience and environment setting for early childhood. The final purpose of this research study was to find out ways to develop the use of educational information technology of early childhood caregivers at early childhood development centers.

For the quantitative data, subjects were 384 early childhood caregivers who work at early childhood development centers in Academic Year 2012 under Department of Local Administration, Ministry of Interior. Using purposive sampling, 12 subjects, who held positions of early childhood caregivers under Department of Local Administration as well as administrators of Town Municipality, Subdistrict Municipality and Subdistrict Administrative Organization, were chosen for in-depth interviews. The research instrument for quantitative data was questionnaire with IOC value at .931 which covered performance in educational management of early childhood caregivers who work at early childhood development centers in Thailand. The quantitative data was analyzed by SPSS program including percentage, means and standard deviation. For qualitative research instrument, in-depth interview was designed by considering the primary information obtained from suggestions in the questionnaire. The interview aimed at investigating ways to develop the use of educational information technology of early childhood caregivers at early childhood development centers. For in-depth interview data, content analysis which comprised grouping data into categories, sequencing them and drawing frequency distribution was employed.

The findings were summarized as follows:

1. Most of early childhood caregivers were between the ages of 31 and 40 (or 46.36 percent). They held Bachelor's Degree (or 87.50 percent). They also experienced in utilizing educational information technology for creating learning experience. Moreover, most of them had early childhood care experience for over 4 years (or 53.12 percent).

2. According to state and problems of utilizing educational information technology for creating learning experience for early childhood, it was found that:

2.1 For the aspect of selection of educational information technology, most of early childhood caregivers had some principles of selection of educational information technology regarding early childhood's needs and interests. They also had the principles of preparation and selection of learning materials and aids for the use of educational information technology appropriated for child's age.

2.2 Considering the aspect of provision of area for early childhood to use educational information technology, it was revealed that the early childhood development centers were unable to organize the activities by applying educational information technology to create learning experience on scheduled time. They also encountered some problems about preparation and selection of learning materials and aids for the use of educational information technology due to inadequate budget.

3. Concerning ways to develop the use of educational information technology of early childhood caregivers at early childhood development centers in Thailand, the results were 1) The original organization should provide sufficient budget for organizing seminars or training programs. These should contain making teacher's instructional manual and teaching materials as well as having experts on utilizing educational information technology to provide knowledge to early childhood caregivers adequately and continuously. In addition, it should give a budget increase for early childhood development center management such as environment setting and provision of area available for teaching materials of educational information technology with budget monitoring system. 2) The heads of early childhood development centers should report to the original organization and request for more budget support on providing educational information technology and recruiting teachers who had knowledge of educational information technology as well as security guards at early childhood development centers all over the country. This could assist early childhood caregivers to search for more knowledge and make materials for creating learning experience for early childhood. Then, they could make use of educational information technology to make child's reports and child's records. Also, they could make use of it for teaching preparation. Furthermore, it was for self-development and brought early childhood caregivers up to date on current issues. Besides, the budget should be used for having a good and safe

place to collect learning materials and aids of educational information technology. 3) The early childhood caregivers should always find information on how to use educational information technology themselves. Afterwards, they should do a project in order to set up Internet network in the early childhood development centers. They could also have their own opportunity to select and purchase learning materials of educational information technology for creating learning experience for early childhood.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยนำผลการศึกษาจากข้อมูลเชิงปริมาณมาบูรณาการเป็นหัวข้อที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาผลการใช้และปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทย อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของประเทศไทย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์ ที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาและไว้วางใจให้ผู้วิจัยรับผิดชอบทำงานวิจัยเรื่องนี้ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา จีวแหลม ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิทยาภรณ์ สิงหกันตพงศ์ อาจารย์พรรัก อินทมระ และอาจารย์จิตชิน จิตติสุขพงษ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือวิจัย และกระบวนการวิจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของเด็กปฐมวัย ส่งผลให้งานวิจัยมีความถูกต้องและเกิดคุณค่าแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและวงการศึกษาของประเทศ

ท้ายนี้ขอขอบคุณคณะกรรมการพิจารณาอุดหนุนทุนวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตที่สนับสนุนงบประมาณในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสทำวิจัยเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพด้านการศึกษาต่อไป

บุญญลักษณ์ ตำนานจิตร

ณัฐวุฒิ สังข์ทอง

2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	6
ตอนที่ 2 มาตรฐานและหลักการในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	30
ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
กรอบแนวคิดในการวิจัย	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
ขั้นตอนการวิจัย	42

บทที่ 4	ผลการวิจัย	46
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	47
	สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัด	
	ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และด้านการจัดสภาพแวดล้อม	
	ของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทย	49
	แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของผู้ดูแล	
	เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย	70
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
	สรุปผลการวิจัย	77
	การอภิปรายผลการวิจัย	86
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	96
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	97
บรรณานุกรม		99
ภาคผนวก		103
	ภาคผนวก ก รายชื่อที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ	104
	ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ	106
	ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	108
	ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	114
ประวัติผู้วิจัย		120

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	หลักการเลือกวัสดุการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้	14
4.1	จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนตัวของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	47
4.2	จำนวนและร้อยละของหลักในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และด้านการจัดสภาพแวดล้อม ของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทย	49
4.3	เหตุผลอื่นที่เลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	50
4.4	จำนวนและร้อยละของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	51
4.5	เหตุผลอื่นที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	52
4.6	จำนวนและร้อยละของหลักในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อ และอุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	53
4.7	เหตุผลอื่นในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อ และอุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	54
4.8	จำนวนและร้อยละของปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	55
4.9	ปัญหาอื่นๆ ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	56
4.10	จำนวนและร้อยละของปัญหาการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อ และอุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	57
4.11	ปัญหาอื่นๆ ในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อ และอุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	58
4.12	จำนวนและร้อยละของการจัดพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	59
4.13	จำนวนและร้อยละของการจัดพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	60
4.14	เหตุผลอื่นๆ ในการจัดพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	61
4.15	จำนวนและร้อยละของมาตรการป้องกันความปลอดภัยให้กับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	62
4.16	เหตุผลอื่นๆ ในมาตรการป้องกันความปลอดภัยให้กับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	62

ตารางที่	หน้า	
4.17	จำนวนและร้อยละของปัญหาการจัดพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	63
4.18	ปัญหาอื่นๆ ในการจัดพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	64
4.19	จำนวนและร้อยละของปัญหาในการจัดวางสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี-สารสนเทศทางการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	65
4.20	ปัญหาอื่นๆ ในการจัดวางสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	66
4.21	จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะอื่นๆ	67
4.22	การวางแผนนโยบายในการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการบริหารจัดการ	71
4.23	แนวทางสนับสนุนบุคลากรการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย	72
4.24	ปัญหาและแนวทางปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย	73
4.25	สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย	74
4.26	แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย	75

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	41